

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

INFORMARE

**referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului
României nr.75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului
Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al
Avocatului Poporului**

Către: Biroul permanent al Camerei Deputaților

De la: Secretarul general al Camerei Deputaților

Vă informăm că prin Decizia nr.41 din 22.02.2014, definitivă și general obligatorie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 12 februarie 2014, Curtea Constituțională a respins sesizarea de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile Hotărârii Parlamentului României nr.75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului sunt constituționale în raport de criticile formulate.

Anexăm alăturat, Decizia Curții Constituționale nr. 41/2014.

SECRETAR GENERAL

CRISTIAN ADRIAN PANCIU

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

INFORMARE

**referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului
României nr.75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului
Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al
Avocatului Poporului**

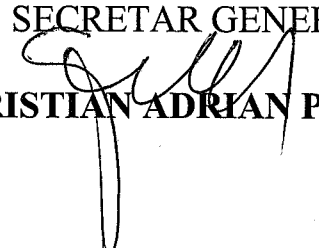
Către: Secretarul general al Camerei Deputaților

De la: Departamentul Legislativ

Vă informăm că prin Decizia nr.41 din 22.02.2014, definitivă și general obligatorie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 12 februarie 2014, Curtea Constituțională a respins sesizarea de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile Hotărârii Parlamentului României nr.75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului sunt constituționale în raport de criticile formulate.

Anexăm alăturat, Decizia Curții Constituționale nr. 41/2014.

SECRETAR GENERAL

CRISTIAN ADRIAN PNCIU

Șef Departament legislativ

Georgică Tobă

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 182 (XXVI) — Nr. 105

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 12 februarie 2014

SUMAR

Nr.

Pagina

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Decizia nr. 509 din 5 decembrie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006 privind stabilirea modalităților de evaluare a pagubelor produse vegetației forestiere din păduri și din afara acestora 2-4

Decizia nr. 41 din 22 ianuarie 2014 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr. 75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului 5-8

★

Opinie separată 1 9-11

Opinie separată 2 11-12

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

59. — Hotărâre pentru modificarea și completarea unor anexe la Hotărârea Guvernului nr. 965/2002 privind atestarea domeniului public al județului Dolj, precum și al municipiilor, orașelor și comunelor din județul Dolj 13-15

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 41

din 22 ianuarie 2014

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr. 75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Valentina Bărbășeanu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea sesizării de neconstituționalitate a dispozițiilor Hotărârii Parlamentului României nr. 75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului, sesizare formulată de grupurile parlamentare ale Partidului Democrat Liberal din Camera Deputaților și din Senat, precum și de grupul parlamentar al Partidului Poporului — Dan Diaconescu din Camera Deputaților.

Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 4.912 din 30 decembrie 2013 și constituie obiectul Dosarului nr. 907L/2/2013.

La sesizare s-au anexat listele cuprinzând, în total, semnăturile a 50 de deputați și 23 de senatori. Potrivit acestor liste, autorii sesizării de neconstituționalitate sunt următorii: Tinel Gheorghe, Mircea-Nicu Toader, Roberta Alma Anastase, Vasile Gudu, Claudia Boghicevici, Iulian Vladu, Elena Gabriela Udrea, Ion Bălan, Maria-Andreea Paul, Cornel-Mircea Sămărtinean, Constantin Dascălu, Cristian-Constantin Roman, Alin Florin Popoviciu, Florin Aurelian Popescu, Ștefan-Bucur Stoica, Petru Movilă, Vasile Iliuță, Dănuț Culețu, George Ionescu, Camelia-Margareta Bogdănici, Gheorghe Udrisțe, Lucian Militaru, Mircea Man, Romeo Rădulescu, Dan-Cristian Popescu, Florian Daniel Geantă, Dragoș-Ionel Gunia, Eusebiu-Manea Pistru-Popa, Gheorghe Ialomițianu, Florin Mihail Secară, Cătălin Florin Teodorescu, Florin Gheorghe, Raluca Turcan, Mircea Muntean, Costică Canacheu, Ion Arton, Viorel Riceard Badea, Marius Bălu, Vasile Blaga, Anca-Daniela Boagiu, Gigi Christian Chiru, Mărinică Dincă, Daniel Cristian Florian, Gheorghe Flutur, Găvrilă Ghilea, Traian Constantin Igaș, Marius Ovidiu Isăilă, Dan Mihai Marian, Dumitru Oprea, Emil Marius Pașcan, Alexandru Pereș, Nicolae-Vlad Popa, Cristian Rădulescu, Mihai-Ciprian Rogojan, Alin Păunel Tișe, Valeriu Todirașcu, Mihai Răzvan Ungureanu, Andrei-Liviu Voloșevici, Cătălin Daniel Fenechiu, Tudor Ciuhodaru, Cristian-George Sefer, Adrian-Nicolae Diaconu, Ștefan-Petru Dalca, Niculina Mocioi, Dumitru Niculescu, Monica Maria Iacob Ridzi, Ioana-Jenica Dumitru, Liliana Ciobanu, Liliana Mincă, Cornel-George Comșa, Ștefan Burlacu, Gabriela-Lola Anghel, Mario-Ernest Caloianu.

În motivarea sesizării se arată că, prin hotărârea criticată, cele două Camere ale Parlamentului au stabilit ca atribuțiile de Avocat al Poporului să fie preluate de unul dintre adjuncții

acestui, și anume Ecaterina-Gica Teodorescu, care, însă, nu îndeplinește condițiile constituționale și legale în acest sens.

Astfel, conform prevederilor art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean român care îndeplinește condițiile de numire prevăzute pentru judecătorii Curții Constituționale. Aceste condiții sunt reglementate de art. 143 din Constituție și sunt următoarele: pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

Autorii sesizării precizează că niciuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită de Ecaterina-Gica Teodorescu, care este economist și nu are, ca atare, înaltă competență profesională în domeniul juridic.

Arată că o eventuală susținere în sensul că aceasta ar fi fost desemnată doar pentru preluarea atribuțiilor Avocatului Poporului nu are niciun suport constituțional sau legal, întrucât Legea nr. 35/1997 nu prevede instituția interimatului sau pe cea de delegare a atribuțiilor unui Avocat al Poporului demisionat — care a fost desemnat de ambele Camere ale Parlamentului — unui adjunct al Avocatului Poporului.

Autorii sesizării apreciază că într-o asemenea situație, în lipsa unor reglementări corespunzătoare în Legea nr. 35/1997 Avocatul Poporului care a demisionat ar fi trebuit să își îndeplinească atribuțiile în continuare, până la numirea unui nou Avocat al Poporului. Susțin, de asemenea, autorii sesizării că dacă Parlamentul ar fi dorit să desemneze un adjunct care nu îndeplinește condițiile de numire ca Avocat al Poporului, ar fi trebuit să modifice sau să completeze Legea nr. 35/1997, ceea ce nu a făcut, fiind astfel încălcat principiul constituțional al statului de drept, precum și obligația constituțională de respectare a legii prevăzută în art. 1 alin. (5) din Constituție.

Consideră că este firesc și obligatoriu ca adjunctul Avocatului Poporului desemnat să realizeze atribuțiile Avocatului Poporului să îndeplinească condițiile cerute pentru cel care poate fi numit Avocat al Poporului. Arată că o asemenea reglementare restrictivă nu există pentru adjuncții Avocatului Poporului, care pot avea și altă pregătire decât cea juridică, dar numai cei cu pregătire juridică pot îndeplini funcția de Avocat al Poporului chiar și temporar.

În concluzie, autorii sesizării solicită Curții Constituționale să constate că hotărârea contestată este neconstituțională, fiind contrară prevederilor din Constituție cuprinse la art. 1 alin. (3) în care sunt enumerate caracteristicile statului român, art. 1 alin. (5) care consacră obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor și art. 143 care instituie condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a fi numit judecător la Curtea Constituțională, coroborate cu prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997, care stabilesc că poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean român care îndeplinește condițiile de numire prevăzute pentru judecătorii la Curtea Constituțională.

În conformitate cu dispozițiile art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea de neconstituționalitate a fost comunicată președinților Senatului și Camerei Deputaților pentru a exprima punctul de vedere al Biroului permanent al Senatului și al Biroului permanent al Camerei Deputaților asupra acesteia.

Președintele Camerei Deputaților, prin Adresa nr. 1/66/vz din 14 ianuarie 2014, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 124 din 14 ianuarie 2014, a comunicat punctul de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților, prin care consideră că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată și solicită respingerea acesteia. Se precizează, în susținerea punctului de vedere arătat, că Hotărârea Parlamentului României nr. 75/2013 nu încalcă principiul constituțional al statului de drept și nici obligația constituțională prevăzută la art. 1 alin. (5), deoarece prin aceasta s-a constatat încetarea mandatului Avocatului Poporului, iar până la numirea noului Avocat al Poporului unul dintre adjuncții acestuia preia tranzitoriu atribuțiile acestei funcții. Referitor la critica de neconstituționalitate raportată la dispozițiile art. 143 din Constituție, se apreciază în punctul de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților că nu poate fi reținută, întrucât prin hotărârea criticată „este numit un adjunct al Avocatului Poporului, care va îndeplini atribuțiile acestuia până la numirea *de facto* a Avocatului Poporului, fapt pentru care condițiile de numire reglementate la nivel constituțional nu sunt aplicabile în situația de față”.

Președintele Senatului nu a transmis Curții Constituționale punctul de vedere al Biroului permanent al Senatului asupra prezentei sesizări.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctul de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, Hotărârea Parlamentului României nr. 75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului, prin raportare la prevederile Constituției și dispozițiile Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

Curtea Constituțională, în temeiul prevederilor art. 146 lit. I) din Constituție și al dispozițiilor art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost sesizată să se pronunțe asupra constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 75/2013. Sesizarea a fost formulată de grupurile parlamentare ale Partidului Democrat Liberal din Camera Deputaților și din Senat, precum și de grupul parlamentar al Partidului Poporului — Dan Diaconescu din Camera Deputaților, fiind semnată de liderii acestora, domnii Mircea-Nicu Toader, Cristian Rădulescu și, respectiv, Cătălin Daniel Fenechiu, conform art. 14 alin. (2) lit. c) din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 18 alin. (1) lit. o) din Regulamentul Senatului, semnăturile celorlalți deputați, respectiv senatori prezentate în anexe având rolul de a sprijini acțiunea grupului parlamentar reprezentată de liderul acestuia (a se vedea Decizia nr. 924 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 22 noiembrie 2012).

În consecință, Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. I) din Constituție și ale art. 1, 3, 27 și 28 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, să se pronunțe asupra constituționalității Hotărârii Parlamentului României nr. 75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și

preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului.

Obiectul sesizării îl constituie Hotărârea Parlamentului României nr. 75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 815 din 20 decembrie 2013 care are următorul conținut:

„Art. 1. — *Parlamentul României ia act de hotărârea Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului privind constatarea demisiei domnului Atanasie Crișu din funcția de Avocat al Poporului.*

Art. 2. — *Până la numirea unui nou Avocat al Poporului doamna Ecaterina-Gica Teodorescu, adjunct al Avocatului Poporului, va îndeplini atribuțiile funcției de Avocat al Poporului.*

Cu privire la obiectul sesizării, Curtea observă că art. 1 a hotărârii citate cuprinde o eroare materială, fiind în mod greșit menționat domnul „Atanasie Crișu”, deși este vorba despre domnul Anastasiu Crișu, numit de Parlamentul României Avocat al Poporului prin Hotărârea nr. 3/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2013.

În opinia autorilor sesizării, hotărârea contestată contravine prevederilor din Constituție cuprinse la art. 1 alin. (3) în care sunt enumerate caracteristicile statului român, art. 1 alin. (5) care consacră obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor și art. 143 care instituie condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a fi numită judecător la Curtea Constituțională, coroborate cu prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, care stabilesc că poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean român care îndeplinește condițiile de numire prevăzute pentru judecători la Curtea Constituțională.

În vederea soluționării prezentei sesizări, Curtea procedează, mai întâi, la **verificarea admisibilității** acesteia. În acest sens, reține că, în jurisprudența sa, a constatat că, în ceea ce privește exercitarea controlului de constituționalitate, art. 21 din Legea nr. 47/1992 nu instituie vreo diferențiere între hotărârile cu **caracter normativ sau individual** adoptate de plenul Camerei Deputaților, de plenul Senatului și de plenul celor două Camere reunite ale Parlamentului. Așadar, **toate aceste hotărâri sunt susceptibile a fi supuse controlului de constituționalitate**, în virtutea regulii de interpretare *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus* (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 307 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 4 mai 2012).

În cauza de față, hotărârea criticată are caracter individual dar, în considerarea celor statuate de Curte prin jurisprudență mai sus citată, rezultă că **acest caracter individual nu se constituie într-o cauză de inadmisibilitate a sesizării**.

Instanța de control constituțional a mai statuat, prin deciziile nr. 53 și 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011, că pot fi supuse controlului de constituționalitate numai hotărârile Parlamentului **care afectează valori, reguli și principii constituționale sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional**.

Prin deciziile menționate, Curtea a făcut o distincție clară între hotărârile care sunt criticate din perspectiva valorilor, regulilor și principiilor constituționale, pe de o parte, și hotărârile care prin obiectul lor vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional, pe de altă parte.

Astfel, referitor la hotărârile care sunt criticate din perspectiva **valorilor, regulilor și principiilor constituționale**, instanța constituțională a stabilit, în mod expres, că, pentru a fi admisibile

sesizarea de neconstituționalitate astfel formulată, **norma de referință trebuie să fie de rang constituțional** pentru a se putea analiza dacă hotărârile menționate respectă exigențele procedurale și substanțiale impuse prin dispozițiile Constituției.

În schimb, în privința hotărârilor care, prin obiectul lor, vizează **organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional**, Curtea a reținut că norma prin raportare la care urmează să fie exercitat controlul de constituționalitate **poate fi și de nivel infraconstituțional**, ținând cont de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție. În acest sens, Curtea a arătat că o atare orientare este dată de domeniul de maximă importanță în care intervin aceste hotărâri — autorități și instituții de rang constituțional —, astfel încât și protecția constituțională oferită autorităților sau instituțiilor fundamentale ale statului trebuie să fie una în consecință. Prin urmare, hotărârile plenului Camerei Deputaților, plenului Senatului și plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului care vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional pot fi supuse controlului de constituționalitate chiar dacă actul normativ pretins încălcat are valoare infraconstituțională.

În cauza de față, **Avocatul Poporului este o instituție de rang constituțional**, fiind reglementată în cap. IV al titlului II din Legea fundamentală, astfel că hotărârea criticată poate fi verificată și prin prisma prevederilor cuprinse în Legea nr. 35/1997, invocate de autorii sesizării.

Așadar, având în vedere concluziile de principiu desprinse din jurisprudența Curții Constituționale mai sus prezentată, Curtea constată că sesizarea de neconstituționalitate ce formează obiectul prezentului dosar **îndeplinește condițiile de admisibilitate**, urmând să fie examinată pe fondul său.

1. Examinând sesizarea de neconstituționalitate formulată, Curtea observă, mai întâi, că, potrivit art. 58 alin. (1) din Constituție, Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice. Mandatul Avocatului Poporului poate înceta și înainte de expirarea acestui termen, în situațiile menționate în art. 9 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, printre care se numără și demisia. Același articol din Legea nr. 35/1997 stabilește, la alin. (3), că demisia se constată de către birourile permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, în cel mult 10 zile de la apariția cauzei care determină încetarea mandatului Avocatului Poporului.

La data de 19 decembrie 2013 a fost înregistrată la Camera Deputaților demisia domnului Anastasiu Crișu din funcția de Avocat al Poporului, funcție în care acesta fusese numit prin Hotărârea Parlamentului nr. 3/2013.

Prin art. 1 din Hotărârea nr. 75/2013, criticată în cauza de față, Parlamentul a luat act de hotărârea birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului privind constatarea demisiei domnului Anastasiu Crișu din funcția de Avocat al Poporului și a dispus, prin art. 2 din aceeași hotărâre, ca doamna Ecaterina-Gica Teodorescu, adjunct al Avocatului Poporului, să îndeplinească atribuțiile funcției de Avocat al Poporului, până la numirea unui nou Avocat al Poporului.

2. Autorii criticii analizate de Curtea Constituțională în prezenta cauză au contestat constituționalitatea Hotărârii Parlamentului nr. 75/2013, pe două considerente principale: pe de o parte, întrucât Parlamentul nu avea competența de a delega atribuțiile Avocatului Poporului unei alte persoane, acest lucru putând fi realizat doar de către însuși Avocatul Poporului, pe o perioadă de timp determinată, și, pe de altă parte, pentru că persoana pe care Parlamentul a desemnat-o pentru a exercita atribuțiile Avocatului Poporului, până la numirea unui nou Avocat al Poporului, nu întrunește condițiile de numire

impuse de art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997, coroborate cu art. 143 din Constituție.

2.1. Cu privire la prima dintre aceste două critici, este de observat că, potrivit art. 65 alin. (2) lit. i) din Constituție și art. 6 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, Avocatul Poporului este numit de Parlament, în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului. În cazul imposibilității temporare de exercitare a funcției de Avocat al Poporului, atribuțiile acestuia vor fi îndeplinite, potrivit art. 10 alin. (3) și art. 12¹ lit. e) din Legea nr. 35/1997, de către adjuncții săi, în ordinea stabilită de acesta. Curtea remarcă faptul că ipoteza imposibilității definitive de exercitare a funcției nu este reglementată însă prin nicio normă constituțională sau legală. Așadar, posibilitatea atribuirii exercițiului prerogativelor funcției de Avocat al Poporului unei alte persoane în situația demisiei titularului funcției, situație care a generat prezenta sesizare de neconstituționalitate, nu este reglementată printr-o prevedere expresă nici în Legea fundamentală, nici în legea organică de organizare și funcționare a instituției Avocatului Poporului. Autorii sesizării susțin că, pentru a satisface exigențele art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, referitoare la statul de drept și obligativitatea respectării legii, Parlamentul ar fi trebuit, mai întâi, să completeze Legea nr. 35/1997 cu un text care să îi permită acestuia să acopere și situația ivită prin speța de față.

Curtea observă că aceasta ar fi fost o variantă posibilă și, în același timp, dezirabilă, dar adoptarea unei legi de completare a Legii nr. 35/1997, care implică parcurgerea obligatorie a unei anumite proceduri legislative, cuprinzând elaborarea unui proiect de lege, dezbateră și adoptarea acestuia în cele două Camere ale Parlamentului, ar fi presupus un interval de timp considerabil în care funcționarea legală a instituției Avocatului Poporului ar fi fost afectată.

Prin hotărârea criticată, Parlamentul a dispus ca atribuțiile funcției de Avocat al Poporului să fie exercitate temporar de o altă persoană, până la numirea unui nou Avocat al Poporului. Soluția la care a recurs Parlamentul pentru a menține funcțională instituția Avocatului Poporului, instituție indispensabilă în cadrul democrației constituționale, cu un rol determinant în protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, este o consecință logică a prevederilor constituționale, întrucât, de vreme ce Legea fundamentală îi conferă competența de a numi Avocatul Poporului, acesta are implicit, și posibilitatea de a reglementa interimatul funcției, prin aplicarea regulii de interpretare *qui potest plus, potest minus*. Prin urmare, dacă are dreptul — și, în același timp, obligația — de a numi o persoană în funcția de Avocat al Poporului, cu atât mai mult se poate susține că Parlamentul are deplină îndreptățire de a desemna o persoană care să îndeplinească, cu caracter provizoriu, atribuțiile funcției până la numirea unui titular, în condițiile art. 65 alin. (2) lit. i) din Constituție.

În acest context, Curtea remarcă lacunele cadrului normativ infraconstituțional în ce privește asigurarea continuității activității instituției Avocatului Poporului în situația în care mandatul persoanei numite de Parlament pentru a îndeplini această funcție încetează înainte de termen prin art. 9 alin. (1) din Legea nr. 35/1997.

Astfel, în lege ar trebui prevăzute în mod expres competența Parlamentului de a desemna o persoană care să exercite cu titlu temporar atribuțiile funcției de Avocat al Poporului, condițiile pe care aceasta ar trebui să le îndeplinească și durata exercitării acestor atribuții.

Textul art. 8 alin. (4) din Legea nr. 35/1997, potrivit căruia mandatul Avocatului Poporului durează până la depunerea jurământului de către noul Avocat al Poporului, este aplicabil doar în ipoteza în care mandatul a luat sfârșit prin expirarea termenului pentru care acesta a fost acordat, așa cum rezultă

din poziționarea sa în corpul legii. Dar mandatul acestuia poate înceta și înainte de termen, în anumite cazuri prevăzute de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 35/1997, și anume în caz de demisie, revocare din funcție, incompatibilitate cu alte funcții publice sau private, imposibilitate de a-și îndeplini atribuțiile mai mult de 90 de zile, constatată prin examen medical de specialitate, ori în caz de deces. În mod evident prelungirea mandatului fostului Avocat al Poporului nu poate avea loc în niciuna dintre aceste situații.

Astfel, demisia reprezintă un act unilateral, iar autorul acesteia nu poate fi obligat să continue mandatul împotriva voinței sale, până la un moment nedeterminat în timp și a cărui stabilire îi este complet exterioară. De asemenea, în cazul revocării din funcție, ar fi inacceptabilă îndeplinirea, cu caracter temporar, a atribuțiilor funcției de Avocat al Poporului chiar de către persoana cu privire la care Parlamentul a apreciat că nu și-a desfășurat activitatea în limitele stabilite de Constituție și lege. Tot astfel, incompatibilitatea cu alte funcții publice sau private reprezintă o stare ce nu poate fi menținută până la numirea unui nou Avocat al Poporului. În fine, decesul sau chiar și numai imposibilitatea de a-și îndeplini atribuțiile mai mult de 90 de zile, constatată prin examen medical de specialitate, reprezintă situații în care, în mod obiectiv, persoana inițial numită ca Avocat al Poporului nu poate să continue în mod tranzitoriu exercitarea mandatului până la numirea noului Avocat al Poporului.

Ca atare, Curtea constată că, pentru a evita apariția disfuncționalităților la nivelul unei instituții fundamentale a statului al cărei scop îl reprezintă apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Parlamentul a procedat, în cazul de față, la asigurarea interimatului funcției de Avocat al Poporului prin nominalizarea unuia dintre adjuncții săi pentru îndeplinirea atribuțiilor acestei funcții, până la numirea unui nou Avocat al Poporului. Eventuala inacțiune a Parlamentului, în condițiile lipsei unui cadru legislativ explicit, ar fi fost de natură să pună sub semnul îndoielii eficacitatea instituției Avocatului Poporului până la data numirii unui titular pentru această funcție.

2.2. Referitor la cea de-a doua critică de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit art. 11 alin. (16) din Legea nr. 35/1997, pot îndeplini funcția de adjunct al Avocatului Poporului absolvenți ai facultăților cu profil juridic, dar și ai altor facultăți cu

un alt profil decât cel juridic. De asemenea, în art. 7 din Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatului Poporului, aprobat prin Hotărârea Biroului permanent al Senatului nr. 5/2002, republicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 758 din 27 octombrie 2011, cu modificările ulterioare, sunt precizate condițiile pentru numirea în funcția de adjunct al Avocatului Poporului. Astfel, în ce privește studiile acesta trebuie să fie absolvent, cu diplomă de licență, al unei facultăți de științe juridice, științe administrative, științe politice sau științe economice și să aibă vechime de cel puțin 8 ani în specialitatea studiilor absolvite.

Ca atare, având în vedere că pentru numirea în funcția de adjunct al Avocatului Poporului nu sunt prevăzute aceleași condiții cu cele stabilite pentru numirea în funcția de Avocat al Poporului, rezultă că Parlamentul nu era ținut de nicio obligație constituțională sau legală de a nominaliza exclusiv o persoană care să îndeplinească aceste condiții. Cu atât mai mult cu cât în mod obiectiv, este posibil ca niciunul dintre adjuncții Avocatului Poporului să nu le îndeplinească, situație în care dacă s-ar urma raționamentul autorilor sesizării, ar fi cu neputință să fie asigurat interimatul funcției și ar fi, în acest mod blocată activitatea unei instituții prevăzute de Legea fundamentală.

De asemenea, Curtea constată că, potrivit art. 10 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, în caz de imposibilitate temporară a exercitării funcției, Avocatul Poporului stabilește ordinea în care adjuncții vor îndeplini atribuțiile sale. Or, de vreme ce legea permite ipoteza ca însuși Avocatul Poporului să delege exercitarea atribuțiilor unui adjunct care nu are studii juridice atunci nici Parlamentului nu i se poate nega un asemenea drept. De altfel, adjuncții Avocatului Poporului sunt numiți, potrivit art. 11 alin. (1) teza întâi din aceeași lege, de către birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, la propunerea Avocatului Poporului, cu avizul comisiilor juridice ale celor două Camere ale Parlamentului.

Așadar, faptul că persoana desemnată, potrivit hotărârii criticate, să preia atribuțiile funcției de Avocat al Poporului nu îndeplinește condițiile pentru numirea în funcția de Avocat al Poporului, nu este de natură să înfrângă niciun text constituțional sau legal.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. I) din Constituție, al art. 1, 3, 10 și 27 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, sesizarea de neconstituționalitate formulată de Grupurile Parlamentare ale Partidului Democrat Liberal din Camera Deputaților și din Senat, precum și de Grupul Parlamentar al Partidului Poporului — Dan Diaconescu din Camera Deputaților și constată că dispozițiile Hotărârii Parlamentului României nr. 75/2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președintelui Camerei Deputaților și președintelui Senatului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din 22 ianuarie 2014.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

OPINIE SEPARATĂ 1

la Decizia Curții Constituționale nr. 41 din 22 ianuarie 2014

În dezacord cu opinia majoritară, considerăm că sesizarea referitoare la neconstituționalitatea Hotărârii Parlamentului nr. 75 din 20 decembrie 2013 privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului, formulată de Grupurile parlamentare Partidului Democrat-Liberal din Camera Deputaților și din Senat, precum și de Grupul parlamentar al Partidului Poporului — Dan Diaconescu din Camera Deputaților, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. l) din Constituția României și al art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, trebuia admisă și constatată neconstituționalitatea dispozițiilor criticate, pentru următoarele motive:

I. Obiectul controlului de constituționalitate

Din examinarea criticilor de neconstituționalitate și a temeiurilor constituționale invocate, rezultă că, deși în mod formal autorii critică Hotărârea Parlamentului nr. 75 din 20 decembrie 2013, în integralitatea sa, sesizarea vizează doar dispozițiile art. 2 al hotărârii, potrivit cărora „Până la numirea unui nou Avocat al Poporului, doamna Ecaterina-Gica Teodorescu, adjunct al Avocatului Poporului, va îndeplini atribuțiile funcției de Avocat al Poporului”.

Prin urmare, analiza de constituționalitate a Curții Constituționale trebuie să se limiteze doar la aceste dispoziții ale Hotărârii Parlamentului nr. 75 din 20 decembrie 2013.

II. Temeiurile constituționale și legale ale controlului de constituționalitate

Dispozițiile art. 58—60 cuprinse în cap. IV al titlului II — Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale consacră statutul constituțional al instituției Avocatului Poporului. Potrivit art. 58 — Numirea și rolul, Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice, iar adjuncții săi sunt specializați pe domenii de activitate. Organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului se stabilesc prin lege organică, respectiv Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 844 din 15 septembrie 2004.

În privința hotărârilor care prin obiectul lor vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional, Curtea a reținut că norma de referință, în cadrul controlului de constituționalitate exercitat, poate fi atât o dispoziție de rang constituțional, cât și una infraconstituțională, ținând cont de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție¹. O atare orientare a Curții este dată de domeniul de maximă importanță în care intervin aceste hotărâri — autorități și instituții de rang constituțional —, astfel încât și protecția constituțională oferită autorităților sau instituțiilor fundamentale ale statului trebuie să fie una în consecință. Prin urmare, hotărârile plenului Camerei Deputaților, plenului Senatului și plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului care vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional pot fi supuse controlului de constituționalitate chiar dacă actul normativ pretins încălcat are doar valoare infraconstituțională. Cu alte cuvinte, regimul de protecție instituit pe cale

jurisprudențială de către Curtea Constituțională este unul sporit în domeniul acestui tip de hotărâri ale Parlamentului.

Prin urmare, apreciem că Legea nr. 35/1997, act normativ cu valoare infraconstituțională, constituie, în temeiul art. 1 alin. (5) din Constituție, reperul fundamental în analiza controlului de constituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 75 din 20 decembrie 2013.

Potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 1 și 2 din lege, instituția Avocatului Poporului este autoritate publică autonomă și independentă față de orice altă autoritate publică și are drept scop apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile.

Dispozițiile art. 6—9 ale cap. II — Mandatul Avocatului Poporului prevăd condițiile și procedura de numire, precum și durata și cazurile de încetare a mandatului:

— Art. 6: „(1) Avocatul Poporului este numit pe o durată de 5 ani de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună. Mandatul Avocatului Poporului poate fi reînnoit o singură dată.

(2) Poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean român care îndeplinește condițiile de numire prevăzute pentru judecători la Curtea Constituțională.”;

— Art. 7: „(1) Propunerile de candidați se fac de către birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, la recomandarea grupurilor parlamentare din cele două Camere ale Parlamentului.

(2) Candidații vor fi audiați de comisiile juridice din Camera Deputaților și Senat. În vederea audierii, fiecare candidat va depune actele din care rezultă îndeplinirea condițiilor prevăzute de Constituție și de prezenta lege pentru a fi numit Avocat al Poporului. Candidații vor fi prezenți la dezbateri.

(3) Este numit ca Avocat al Poporului candidatul care întrunește cel mai mare număr de voturi ale deputaților și senatorilor prezenți.”;

— Art. 8: „(1) Mandatul de Avocat al Poporului se exercită de la data depunerii, în fața președinților celor două Camere ale Parlamentului, a următorului jurământ: [...]

(3) Refuzul depunerii jurământului împiedică intrarea în funcție a Avocatului Poporului și deschide procedura pentru numirea în funcție a altei persoane.

(4) Mandatul Avocatului Poporului durează până la depunerea jurământului de către noul Avocat al Poporului.”;

— Art. 9: „(1) Mandatul Avocatului Poporului încetează înainte de termen în caz de demisie, revocare din funcție incompatibilitate cu alte funcții publice sau private, imposibilitate de a-și îndeplini atribuțiile mai mult de 90 de zile, constatată prin examen medical de specialitate, ori în caz de deces.

(2) Revocarea din funcție a Avocatului Poporului, ca urmare a încălcării Constituției și a legilor, se face de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți, la propunerea birourilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, pe baza raportului comun al comisiilor juridice ale celor două Camere ale Parlamentului.

(3) Demisia, incompatibilitatea, imposibilitatea de îndeplinire a funcției sau decesul se constată de către birourile permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, în cel mult 10 zile de

¹ A se vedea deciziile nr. 53 și 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011 sau Deciziile nr. 738 din 19 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 690 din data de 8 octombrie 2012.

la apariția cauzei care determină încetarea mandatului Avocatului Poporului. [...]”

Potrivit art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997, poate fi numită în funcția de Avocat al Poporului persoana care îndeplinește condițiile de numire pentru funcția de judecător la Curtea Constituțională, condiții prevăzute de art. 143 din Constituție: „Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.”

III. Criticile formulate vizează două aspecte:

— întrucât Legea nr. 35/1997 nu prevede instituția interimatului sau a delegării de atribuții în cazul încetării mandatului de Avocat al Poporului prin demisie, desemnarea unui adjunct al Avocatului Poporului care să îndeplinească atribuțiile funcției de Avocat al Poporului încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție și Legea nr. 35/1997;

— persoana desemnată de Parlament pentru a exercita atribuțiile funcției de Avocat al Poporului nu întrunește condițiile de numire impuse de art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 coroborate cu art. 143 din Constituție.

IV. Analizând criticile de neconstituționalitate, apreciem următoarele:

1. Procedura de numire a Avocatului Poporului este expres prevăzută de dispozițiile Legii nr. 35/1997 și parcurge următoarele etape:

— la recomandarea grupurilor parlamentare din cele două Camere ale Parlamentului, birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului fac propunerile de candidați;

— fiecare candidat va depune actele din care rezultă îndeplinirea condițiilor prevăzute de Constituție și de lege pentru a fi numit Avocat al Poporului: cetățenia română, pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior;

— candidații vor fi audiați de comisiile juridice din Camera Deputaților și Senat;

— dezbaterile candidaturilor în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului în prezența persoanelor care candidează;

— numirea în calitate de Avocat al Poporului a candidatului care a întrunit cel mai mare număr de voturi ale deputaților și senatorilor prezenți, prin hotărâre a Parlamentului, adoptată în temeiul art. 76 alin. (2) din Constituție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Mandatul de Avocat al Poporului se exercită de la data depunerii jurământului, în fața președinților celor două Camere ale Parlamentului, până la data depunerii jurământului de către noul Avocat al Poporului.

2. Cauzele de încetare a mandatului de Avocat al Poporului sunt următoarele:

— expirarea mandatului;

— revocare din funcție, ca urmare a încălcării Constituției și a legilor;

— demisie;

— incompatibilitate cu alte funcții publice sau private;

— imposibilitate de a-și îndeplini atribuțiile mai mult de 90 de zile, constatată prin examen medical de specialitate;

— deces.

Cu privire la cazurile de încetare a mandatului înainte de termen, legea prevede expres că **revocarea din funcție** a Avocatului Poporului se face de Camera Deputaților și de Senat,

în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți, la propunerea birourilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, pe baza raportului comun a comisiilor juridice ale celor două Camere ale Parlamentului. Prin urmare, potrivit legii, mandatul de Avocat al Poporului încetează la data adoptării Hotărârii Parlamentului prin care se decide cu privire la încălcarea Constituției și a legilor de către persoane care a deținut această funcție publică.

Cazurile de **demisie, incompatibilitate, imposibilitate de îndeplinire a funcției sau deces** se constată de către birourile permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, în cel mult 10 zile de la apariția cauzei, încetarea mandatului Avocatului Poporului fiind dispusă de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, prin hotărâre a Parlamentului prin care se ia act de cauza care determină încetarea mandatului înainte de expirarea acestuia. De altfel, aceasta este și situația prezentă, prin art. 1 al Hotărârii Parlamentului nr. 75 din 20 decembrie 2013, *Parlamentul României ia act de hotărâre: Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului privind constatarea demisiei domnului Atanasie Crișu din funcția de Avocat al Poporului.*

3. În niciunul din cazurile de încetare a mandatului înainte de termen, prin urmare nici în caz de demisie, Legea nr. 35/1997 nu prevede o procedură tranzitorie, care să stabilească cu titlu provizoriu persoana care să îndeplinească atribuțiile Avocatului Poporului pe perioada vacanței funcției: legea nu reglementează numirea în funcție a unui Avocat al Poporului interimar și nici delegarea de atribuții către un adjunct al Avocatului Poporului.

Atunci când intenția legiuitorului a fost de a reglementa situațiile neprevăzute care împiedică Parlamentul să numească persoana care va exercita funcția publică, aceasta a fost expres și neechivoc prevăzută în conținutul actului normativ. Astfel, cu titlu de exemplu sunt dispozițiile art. 21 alin. (3) și (4) din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune referitoare la numirea Președintelui Consiliului de administrație al Societății Române de Radiodifuziune, respectiv al Societății Române de Televiziune (care sunt directorii generali ai societăților), dispoziții care prevăd în situația expres reglementată că „*Parlamentul, la propunerea comisiilor permanente de specialitate, numește un director interimar, cu mandat bine definit*”, iar „*durata interimatului nu poate fi mai mare de 6 luni.*”

Pe de altă parte, reglementări similare Legii nr. 35/1997 sub aspectul procedurii de numire în funcția publică sunt cele cuprinse în Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații (art. 23—24 prevăd procedura numirii Directorului Serviciului Român de Informații) Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (art. 19—21 stabilesc procedura de alegere de către Senat a celor 2 reprezentanți ai societății civile), Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi (art. 46 dispune cu privire la numirea membrilor Curții de Conturi), Legea nr. 73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ (art. 9 prevede numirea Președintelui Consiliului Legislativ și a președinților de secții), Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale (art. 5 și 68 reglementează procedura de numire a judecătorilor Curții Constituționale).

În toate aceste cazuri, **Parlamentul este obligat să numească în funcțiile publice persoane care îndeplinesc condițiile cerute de lege, cu respectarea procedurilor legale**

Legea nu permite delegarea atribuțiilor Directorului Serviciului Român de Informații, numirea unor membri interimari ai Consiliului Superior al Magistraturii sau numirea unor persoane care să exercite temporar atribuțiile unui judecător al Curții Constituționale. Or, aplicând raționamentul juridic al majorității care a impus soluția adoptată de Curte, întemeiat pe regula de interpretare *qui potest maius potest et minus* (cel care este în stare de ceva mai important este capabil și de ceva mai puțin important), Curtea nu face altceva decât să legitimizeze conduita Parlamentului, exercitată în afara cadrului legal și constituțional.

4. Prin urmare, în dezacord cu opinia majoritară, apreciem că ori de câte ori legea prevede clar și neechivoc procedura de numire în funcțiile publice, Parlamentul are obligația de a respecta rigorile legale și de a evita crearea unor situații contestabile din punct de vedere constituțional. Astfel, în cazul dedus judecării, **Parlamentul avea obligația de a declanșa procedura de numire a Avocatului Poporului, conform prevederilor art. 6 din Legea nr. 35/1997**, cu atât mai mult cu cât chiar prevederile Legii nr. 35/1997, cuprinse în art. 8 alin. (3) din lege, care sunt aplicabile *mutatis mutandis*, prevăd o situație similară: „refuzul depunerii jurământului împiedică intrarea în funcție a Avocatului Poporului și deschide procedura pentru numirea în funcție a altei persoane.”

Procedând în afara cadrului legal și constituțional, prin art. 2 al Hotărârii Parlamentului nr. 75 din 20 decembrie 2013, Parlamentul a creat o instituție juridică nouă, și anume „delegarea” unui adjunct al Avocatului Poporului pentru îndeplinirea atribuțiilor funcției de Avocat al Poporului, până la numirea unui nou Avocat al Poporului. Hotărârea Parlamentului nu numai că adaugă la prevederile Legii nr. 35/1997, dar, fără a stabili un termen cert până la care situația tranzitorie să își epuizeze efectele, creează premisele unei numiri în funcția de

Avocat al Poporului pe o perioadă nedeterminată, lăsată la liberă apreciere a autorității competente să facă numirea. Or, o atare consecință juridică, coroborată cu rangul constituțional al instituției Avocatul Poporului, este de natură să afecteze grav valori și principii constituționale, precum statul de drept, democrația constituțională și principiul respectării obligatorii Constituției și a legilor.

Singura ipoteză în care adjunctii Avocatului Poporului îndeplinesc atribuțiile funcției de Avocat al Poporului este cea prevăzută de art. 10 alin. (3) din Legea nr. 35/1997, respectiv cazul *imposibilității temporare a exercitării funcției*. În această ipoteză „delegarea” atribuțiilor se realizează *ope legis*, dar în baza unei ordini stabilite de către Avocatul Poporului însuși. Prin urmare, nici acest text și nicio altă dispoziție din lege nu reglementează posibilitatea delegării acestor atribuții printr-o hotărâre a Parlamentului, așa cum s-a procedat prin actul supus controlului de constituționalitate. După cum se observă legiuitorul a prevăzut posibilitatea delegării atribuțiilor doar în ipoteza de mai sus și nicidecum în caz de vacanță a funcției generate, în cazul de față, prin demisie.

5. Având în vedere argumentele expuse mai sus, apreciem că Parlamentul României nu putea dispune, prin hotărâre, ca atribuțiile Avocatului Poporului să fie „delegate”, până la numirea unui nou Avocat al Poporului, către o altă persoană, chiar dacă aceasta ar fi îndeplinit condițiile de numire prevăzute de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 35/1997.

În concluzie, apreciem că dispozițiile art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 75 din 20 decembrie 2013 sunt neconstituționale, întrucât contravin art. 1 alin. (3) și (5) și art. 51 din Constituție și prevederilor Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului.

Președintele Curții Constituționale,
Augustin Zegrean

Judecători,
Daniel Marius Morar
Mona-Maria Pivniceru

OPINIE SEPARATĂ 2

1. Nu împărtășim soluția adoptată de Curte prin decizia de mai sus, considerând că sesizarea referitoare la neconstituționalitatea hotărârii privind constatarea încetării mandatului Avocatului Poporului și preluarea atribuțiilor acestei funcții de către un adjunct al Avocatului Poporului trebuia admisă.

În opinia noastră, Hotărârea Parlamentului României nr. 75 din 20 decembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 815 din 20 decembrie 2013, este neconstituțională întrucât înfrânge dispozițiile art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

2. Potrivit dispozițiilor art. 1 din Legea fundamentală, România este un stat de drept [alin. (3)] în care respectarea

Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie [alin. (5)].

Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului¹ statuează că „Poate fi numit Avocat al Poporului orice cetățean român care îndeplinește condițiile de numire prevăzute pentru judecători la Curtea Constituțională” [art. 6 alin. (2)]. Aceste condiții sunt prevăzute în Constituție² și în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale³.

În aplicarea dispozițiilor Legii nr. 35/1997 a fost adoptat Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului⁴, aprobat prin Hotărârea Biroului permanent al Senatului nr. 5/2002, care, prin dispozițiile art. 7 lit. a), prevede

¹ Legea nr. 35/1997 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 844 din 15 septembrie 2004 și a fost modificată și completată prin Legea nr. 258/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 847 din 17 decembrie 2010.

² Conform dispozițiilor art. 143 din Constituție, „Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior”.

³ Legea nr. 47/1992, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010, reluând prevederea constituțională redată mai sus, statuează [(prin art. 61 alin. 3)] că „Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior”.

⁴ Regulamentul din 17 aprilie 2002 a fost republicat în temeiul art. II din Hotărârea Birourilor permanente ale Camerei Deputaților și Senatului nr. 1/2011 privind modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 692 din 29 septembrie 2011.

că poate ocupa postul de adjunct al Avocatului Poporului orice absolvent, cu diplomă de licență, al unei facultăți de științe juridice, științe administrative, științe politice sau științe economice.

3. În acest context legislativ, potrivit căruia — așadar — **funcția de Avocat al Poporului poate fi ocupată/deținută numai de către o persoană care îndeplinește condițiile prevăzute în Constituție și în Legea nr. 47/1992**, iar funcția de adjunct al Avocatului Poporului de către persoane care îndeplinesc condițiile cerute de Regulamentul adoptat în aplicarea Legii nr. 35/1997, Parlamentul României a adoptat Hotărârea nr. 75 din 20 decembrie 2013 prin care, constatând vacantarea postului ca urmare a demisiei Avocatului Poporului (art. 1), a dispus că „Până la numirea unui nou Avocat al Poporului, doamna Ecaterina-Gica Teodorescu⁵, adjunct al Avocatului Poporului, va îndeplini atribuțiile funcției de Avocat al Poporului” (art. 2).

4. Este neîndoielnic faptul că **îndeplinirea atribuțiilor funcției de Avocat al Poporului înseamnă ocuparea și deținerea funcției de Avocat al Poporului**. Or, o asemenea demnitate publică nu poate fi deținută — nici pe o perioadă determinată de timp (perioada unui mandat) și nici pe o perioadă nedeterminată (interimară și deci incertă ca durată) — de către o persoană care nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege. Prin urmare, apreciem că este absolut necesară respectarea riguroasă a condiției prevăzute de art. 6 alin. (2) din Legea nr. 35/1997, aceasta rezultând și din faptul că interimatul — nefiind reglementat expres prin lege — s-ar putea eterniza, astfel că nu este de acceptat ca funcția de șef al instituției Avocatul Poporului să fie deținută — nici măcar o zi — de o persoană care nu are pregătire juridică superioară și înaltă competență profesională în domeniul dreptului.

Într-adevăr, nefiind reglementată posibilitatea desemnării provizorii/temporare a unei persoane pentru a îndeplini atribuțiile funcției de Avocat al Poporului, numirea interimară (pe un termen incert!) dispusă de Parlament, prin hotărârea criticată, prezintă riscul compromiterii instituției Avocatul Poporului, știut fiind că, potrivit dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 35/1997, printre atribuțiile Avocatului Poporului se numără: formularea punctelor de vedere, la cererea Curții Constituționale; sesizarea Curții Constituționale cu privire la neconstituționalitatea legilor înainte de promulgarea acestora; sesizarea direct a Curții

Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor; sesizarea instanței de contencios administrativ.

Așadar, asimilarea Avocatului Poporului cu judecătorii Curții Constituționale, sub aspectul condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească pentru a putea fi numiți în funcție, este deplin justificată, întrucât eficiența activității desfășurate este garantată de personalitatea celui care exercită funcția, de experiența și de profesionalismul său, iar această din urmă calitate implică prioritar o bună pregătire juridică, deoarece apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice (în slujba cărora funcționează instituția) presupune cunoașterea legilor, interpretarea și aplicarea lor, fapt care este numai la îndemâna unui jurist reputat⁶. Desigur, adjuncții Avocatului Poporului pot avea alte calificări profesionale, învecinate domeniului dreptului, justificat de faptul că ei îndeplinesc — potrivit legii — activități conexe pe domenii de activitate⁷, necesare și utile, dar numai în subordinea șefului instituției.

În fine, trebuie arătat că, deși instituția Avocatul Poporului este o autoritate publică autonomă, iar funcția de Avocat al Poporului se asimilează cu funcția de ministru (ei rămânând, totuși, „o entitate distinctă în sistemul democrației constituționale”⁸), în literatura juridică s-a apreciat că — sub aspectul naturii sale juridice — Avocatul Poporului își exercită funcția îndeplinind atribuțiile subsumate acestuia în condiții asemănătoare cu acelea ale funcționarilor publici⁹. Așa fiind, credem că în această materie sunt revelatoare și prevederile referitoare la funcționarii publici cuprinse în art. 2 din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, potrivit cărora „funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală, administrația publică locală și autoritățile administrative autonome”, iar „funcționarul public este persoana numită, în condițiile legii, într-o funcție publică”.

În acord cu dispozițiile legale sus-menționate, se impune și următoarea remarcă: potrivit Legii nr. 35/1997, Avocatul Poporului este numit de Camerele reunite ale Parlamentului (art. 6), în vreme ce adjuncții sunt numiți — la propunerea Avocatului Poporului — de birourile permanente ale celor două Camere, cu avizul comisiilor juridice (art. 11). Prin urmare, statutul adjuncților este clar diferit (inferior) față de acela al Avocatului Poporului, fapt care subliniază — o dată în plus — importanța respectării legii în desemnarea Avocatului Poporului.

Judecător,

prof. univ. dr. Mircea Ștefan Minea

⁵ Distinsa doamnă (care ocupă funcția de adjunct al Avocatului Poporului în conformitate cu prevederile Legii nr. 35/1997 și ale Regulamentului instituției Avocatul Poporului) este absolventă a unei facultăți de științe economice.

⁶ A se vedea I. Muraru, *Avocatul Poporului — instituție de tip ombudsman*, Editura All Beck, București, 2004, p. 46—47; (pentru considerații mai largi asupra problemei, a se vedea și: D. C. Dragoș, B. Neamțu, *Instituția Ombudsmanului: justiție alternativă?*, Editura C. H. Beck, București, 2012; L. Hossu, *Avocatul Poporului — Practică instituțională și mecanisme de intervenție*, Editura C. H. Beck, București, 2013).

⁷ A se vedea dispozițiile art. 10 din Legea nr. 35/1997, potrivit cărora Avocatul Poporului este asistat de adjuncți, specializați pe următoarele domenii de activitate: a) drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale; b) drepturile copilului, ale familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap; c) armată, justiție, poliție, penitenciare; d) proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe.

⁸ A se vedea I. Muraru, în I. Muraru, E. S. Tănăsescu (coord.), *Constituția României. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2008, p. 588.

⁹ A se vedea, cu privire la natura juridică a instituției Avocatul Poporului, I. Muraru, în I. Muraru, E. S. Tănăsescu (coord.), *op. cit. supra*, p. 586—588.